

Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot

Versio 4.0

1.1.2023

Sisällysluettelo

1	Määritelmät.....	4
2	Siirtopalvelun ehtojen soveltaminen	4
3	Kapasiteetin varaaminen.....	5
3.1	Kapasiteettijaksot.....	5
3.2	Kapasiteettituotteet varausjärjestysmenettelyssä	5
3.2.1	Kapasiteettivarauspyyntöjen lähettäminen.....	6
3.2.2	Määräajat varausjärjestysmenettelyssä	6
3.2.3	Kapasiteettisopimuksen solmiminen varausjärjestysmenettelyssä.....	7
3.2.4	Manuaalinen menettely.....	7
4	Kapasiteettioikeuksien siirtäminen	7
4.1	Kapasiteettioikeuksien siirtomenettely portaalissa.....	7
4.1.1	Kapasiteettioikeuksien siirtopyynnössä ilmoitettavat tiedot.....	8
4.1.2	Kapasiteettioikeuksien siirron muuttaminen ja peruuttaminen.....	8
4.2	Kapasiteettioikeuksien siirtomenettely kolmannen osapuolen kapasiteettioikeuksien siirtoalustan kautta.....	9
4.3	Manuaalinen menettely kapasiteettioikeuksien siirtämiseksi	9
5	Pitkäaikaisen kiinteän kapasiteetin niukkuus (UIOLI) Imatran syöttöpisteessä.....	9
5.1	Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan suositus käydä jälkimarkkinakauppaa.....	10
5.2	Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan selvitys shippereiden vaatimuksista	10
5.3	Pakollinen kapasiteettioikeuksien siirto	10
6	Kapasiteetin ylittävien nominaatioiden ja mitattujen määrien käsittely.....	11
7	Priorisointi kiinteän ja keskeytyvän kapasiteetin kesken	12
8	Siirtopalvelun rajoitukset ja keskeytykset	12
8.1	Vika- ja häiriötilanteet.....	12
8.2	Siirtoverkon huollot, korjaukset ja muutostyöt.....	12
8.3	Rajoitettu kapasiteetti.....	13
9	Maksut ja laskutus	13
10	Ylivoimainen este.....	14
10.1	Ylivoimaisen esteen yleiset seuraukset.....	14
11	Vahinkojen korvaaminen.....	14

11.1	Vahinkojen korvaaminen kapasiteettisopimukseen ja kapasiteettioikeuksien siirtoon liittyen...	15
11.2	Laatupoikkeamien käsittely.....	16
12	Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehtojen muutokset	16

1 Määritelmät

Siirtopalvelun ehdoissa sovelletaan kulloinkin voimassa olevan Sääntökäsikirjan määritelmiä. Tämän lisäksi Siirtopalvelun ehdoissa sovelletaan alla olevia määritelmiä.

Kapasiteetin hankinnan tekevä shipper on shipper, joka vastaanottaa luovutuksen tekevän shipperin varaaman kapasiteetin oikeuksia luovutuksen tekevältä shipperiltä.

Kapasiteetin luovutuksen tekevä shipper on shipper, joka siirtää varaamansa kapasiteetin oikeuksia hankinnan tekevälle shipperille.

Kapasiteettimaksu on maksu, joka shipperin on maksettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kapasiteetista Imatran syöttöpisteessä, LNG:n virtuaalisessa syöttöpisteessä, ottovyöhykkeellä, ottopisteissä ja biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä.

Poikkeustilanne tarkoittaa tilannetta, jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija perustellusta syystä voi käyttää Kaasunsiirron säännöissä määriteltyjä poikkeus- tai hätätilamenettelyjä. Tällainen perusteltu syy voi olla esimerkiksi lyhykestoinen häiriö tietojärjestelmien toiminnassa johtuen kapasiteetinvarauspyyntöjen pidennettyyn käsittelyaikaan, havaittu suurehko mittausvirhe, jonka vuoksi suoritetaan poikkeuskorjaus tai hätätila.

Sääntökäsikirja on valtioneuvoston asetuksessa maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019) 3 §:ssä viitattu sääntökäsikirja, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta maakaasujärjestelmässä.

2 Siirtopalvelun ehtojen soveltaminen

Näitä Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehtoja sovelletaan siirrettäessä maakaasua Suomen kaasujärjestelmässä.

Shipperin on solmittava järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa puitesopimus ja täytettävä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan asettamat luottokelpoisuusvaatimukset voidakseen varata kapasiteettia ja hankkiakseen kapasiteettioikeuksia.

Järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle on asetettava vakuus, joka on kunakin ajanhetkenä arvoltaan viimeisten 12 kk aikana toteutuneen suurimman kapasiteettia koskevan kuukausilaskun määrä kerrottuna luvulla 1,5. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tarkastaa vakuuksien riittävyyden jokaisen kapasiteettivarauspyynnön yhteydessä siten, että vakuuksien arvon tulee kattaa reskontrassa avoimena olevien kapasiteettivarauslaskujen, kuluvan kaasutoimituskuukauden laskuttamattomien kapasiteettivarausten ja seuraavalle kaasutoimituskuukaudelle tilattujen kapasiteettivarausten sekä aiotun kapasiteettivarauspyynnön määrän ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi hyväksyä varauspyynnön. Mikäli tulevasta kuukaudesta tulee suurin arvoltaan viimeisten 12 kk aikana toteutunut kapasiteettilaskutus, täytyy shipperin täyttää seuraavalle kuukaudelle kasvanut vakuusvaade.

3 Kapasiteetin varaaminen

Shipperin on varattava etukäteen kapasiteettia ottovyöhykkeelle, Imatran syöttöpisteeseen, Inkoo LNG:n syöttöpisteeseen, Hamina LNG:n syöttöpisteeseen ja biokaasun virtuaaliseen syöttöpisteeseen, ennen kuin shipperin kaasumääriä voidaan siirtää.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on jaettava kapasiteetti shippereille varausjärjestyksessä Imatran syöttöpisteessä, Inkoo LNG:n syöttöpisteessä, Hamina LNG:n syöttöpisteessä, biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä ja ottovyöhykkeelle.

3.1 Kapasiteettijaksot

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava kapasiteettia seuraavina jaksoina:

Imatran syöttöpiste, Inkoo LNG:n syöttöpiste, Hamina LNG:n syöttöpiste, biokaasun virtuaalinen syöttöpiste ja ottovyöhyke:

- a) yksi vuosi (12 peräkkäistä kaasukuukautta) alkaen 1. lokakuuta klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai 4.00 UTC (kesäaikaan) (vuosikapasiteetti),
- b) yksi neljännesvuosi (3 peräkkäistä kaasukuukautta) alkaen vuosineljännesjakson ensimmäisenä kaasutoimituspäivänä (neljännesvuosikapasiteetti) klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai 4.00 UTC (kesäaikaan) 1. päivänä tammikuuta, 1. huhtikuuta, 1. heinäkuuta tai 1. lokakuuta,
- c) yksi kaasukuukausi tai kaksi peräkkäistä kaasukuukautta alkaen kalenterikuukauden ensimmäisestä kaasutoimituspäivästä (kalenterikuukausi voi vaihdella 28:sta 31:een päivään riippuen kalenterikuukauden kestosta).
- d) yksi kaasutoimituspäivä tai enintään kuusi peräkkäistä kaasutoimituspäivää (päiväkapasiteetti) ja
- e) lukuun ottamatta Inkoo LNG:n syöttöpistettä, yhdestä tunnista enintään kahteenkymmeneen neljään peräkkäiseen tuntiin yhden kaasutoimituspäivän aikana (päivänsisäinen kapasiteetti).

Edellä esitettyjen kapasiteettituotteiden lisäksi järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi tarjota Inkoo LNG:n syöttöpistessä, Hamina LNG:n syöttöpisteessä, biokaasun virtuaalisessa syöttöpisteessä ja ottovyöhykkeellä vuosituotetta liukuvasti siten, että vuosituotteen kapasiteettijakso voi alkaa minkä tahansa kalenterikuukauden 1. kaasutoimituspäivän alusta ollen voimassa 12 peräkkäistä kaasukuukautta.

Shipperillä on oikeus varata kapasiteettia yhdeksi yhtenäiseksi jaksoksi kapasiteettivarausta kohden.

3.2 Kapasiteettituotteet varausjärjestysmenettelyssä

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava Suomen kaasujärjestelmässä vapaasti allokoitavissa olevia kapasiteettisopimuksia, jotka sallivat pääsyn virtuaaliseen kauppapaikkaan mistä tahansa syöttö- tai ottopisteestä rajoituksetta.

Keskeytyvää vapaasti allokoitavaa kapasiteettia on tarjottava vain silloin, jos kiinteää kapasiteettia ei ole riittävästi tarjolla tai fyysistä kiinteää kapasiteettia ei ole tiettyyn syöttö- tai ottopisteeseen. Shippereille on tarjottava tällaisessa tilanteessa keskeytyvää kapasiteettia kiinteän kapasiteetin sijasta, jos keskeytyvää kapasiteettia on tarjolla.

3.2.1 Kapasiteettivarauspyyntöjen lähettäminen

Kun shipperin yhteysosapuoli lähettää shipperin kapasiteettivarauspyynnön järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle portaalin kautta, portaali laskee shipperille ei-sitovan tarjouksen kapasiteettivarausta varten. Shipper voi tämän jälkeen joko a) hylätä tarjouksen ja syöttää uuden kapasiteettivarauspyynnön portaaliin tai b) hyväksyä tarjouksen. Shipperin hyväksymä tarjous katsotaan siten sitovaksi heti, kun shipperin yhteysosapuoli on hyväksynnän tehnyt.

3.2.2 Määräajat varausjärjestysmenettelyssä

Shipperien on tehtävä kapasiteettivarauspyynnöt seuraavien määräaikojen mukaisesti:

Imatran syöttöpiste, Inkoo LNG:n syöttöpiste (poislukien päivänsisäinen kapasiteetti), Hamina LNG:n syöttöpiste, ottovyöhyke ja biokaasun virtuaalinen syöttöpiste:

- a) vuosi-, neljännesvuosi- ja kuukausikapasiteetteja tai kapasiteetteja kuukausijakson kahdenkertana, jotka on vastaanotettu kapasiteettijakson alkamista edeltävänä kaasutoimituspäivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä tai aikaisintaan kolme kuukautta ennen kapasiteettijakson alkamista;
- b) päiväkapasiteetteja enintään kuudelle (6) peräkkäiselle kaasutoimituspäivälle, jotka on vastaanotettu viimeistään kapasiteettijakson alkamista edeltävänä kaasutoimituspäivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä tai aikaisintaan viisi kaasutoimituspäivää ennen kapasiteettijakson alkamista;
- c) päivänsisäisiä kapasiteetteja enintään peräkkäisille kahdellekymmenelleneljälle tunnille, jotka on lähetetty tai vastaanotettu aikaisintaan kapasiteettijakson alkamista edeltävänä kaasutoimituspäivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai 15.00 UTC (kesäaikaan) ja viimeistään klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä samana kaasutoimituspäivänä kuin kapasiteettijakso alkaa. Kapasiteettijakson alkamista edeltää kahden täyden tunnin ennakkovaroitusaika – esimerkiksi kapasiteettivarauspyyntö, joka on vastaanotettu klo 20.30 UTC (talviaikaan) kaasutoimituspäivänä voi olla voimassa ainoastaan kaasutoimituspäivän jäljellä olevien tuntien ajan klo 23.00 – 5.00 UTC (talviaikaan).

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on vastattava shipperin kapasiteettivarauspyyntöön yhden tunnin kuluessa kapasiteettivarauspyynnön vastaanottamisesta.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija varaa oikeuden poikkeustilanteissa pidentää kapasiteettivarauspyyntöjen käsittelyaikaa portaalissa sekä niiden kapasiteettivarauspyyntöjen käsittelyaikaa, joihin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole vastannut varausjärjestysmenettelyn mukaisesti. Tässä tapauksessa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija

tiedottaa shippereille tästä niin pian kuin mahdollista sähköpostitse shipperin ilmoittamien yhteysosapuolien sähköpostiosoitteisiin.

3.2.3 Kapasiteettisopimuksen solmiminen varausjärjestysmenettelyssä

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hyväksyy kapasiteettivarauspyynnön, lopullinen ja sitova kapasiteettisopimus on saatavilla portaalista.

Jos shipperillä on useita kapasiteettisopimuksia samaan syöttöpisteeseen, ottopisteeseen, biokaasun virtuaaliseen syöttöpisteeseen ja ottovyöhykkeelle, shipper voi yhdistää näiden sopimusten kapasiteetit siltä osin kuin kapasiteettijaksot ovat päällekkäisiä.

3.2.4 Manuaalinen menettely

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on käytettävä manuaalista menettelyä vaihtoehtoisena kapasiteettivarausmenettelynä Imatran syöttöpisteelle, ottovyöhykkeelle, biokaasun virtuaaliselle syöttöpisteelle, Inkoo LNG:n syöttöpisteelle ja Hamina LNG:n syöttöpisteelle, jos varausjärjestysmenettely portaalin kautta ei ole käytettävissä.

Manuaalisessa menettelyssä shippereiden on lähetettävä kapasiteettivarauspyyntö täyttämällä ja allekirjoittamalla kapasiteettivarauspyyntö sähköpostitse järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen tai kirjeellä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle lähettämisestä puhelimitse.

4 Kapasiteettioikeuksien siirtäminen

Kapasiteettioikeudet yhtenä tai useampana kaasutoimituspäivänä voidaan siirtää shipperiltä (luovutuksen tekevä shipper) toiselle (hankinnan tekevä shipper) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalisissa tai kolmannen osapuolen kapasiteettioikeuksien siirtoalustan kautta. Vastuu kapasiteettioikeuksien siirrosta ilmoittamisesta on shipperillä riippumatta siitä, onko shipper valtuuttanut kolmannen osapuolen antamaan siirtoilmoituksia tämän puolesta.

Tarjotakseen kapasiteetin jälkimarkkinakauppapaikan, joka sisältää tarvittavat kapasiteettioikeuksien siirtoilmoitukset shipperien valtuuttamana järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle, kolmannen osapuolen on sovittava tiedonvaihdoista siirtoverkonhaltijan kanssa vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan käynnistämistä niin, että tiedonvaihto ehditään järjestää.

4.1 Kapasiteettioikeuksien siirtomenettely portaalisissa

Kapasiteettioikeuksien siirron suorittaminen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalisissa edellyttää, että shipper on ilmoittanut yhden tai useamman kapasiteettisopimuksista vastaavan yhteysosapuolen portaaliin. Kapasiteettioikeuksien siirto tehdään järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalisissa seuraavasti:

- Luovutuksen tekevän shipperin on lähetettävä kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö käyttäen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalia. Luovutuksen tekevä shipper toimii aina aloitteen tekevänä shipperinä.
- Hankinnan tekevän shipperin on vahvistettava lähetetty kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö, jos kapasiteettioikeuksien siirto halutaan toteuttaa. Hankinnan tekevä shipper vahvistaa lähetetyn kapasiteettioikeuksien siirtopyynnön käyttäen portaalin vahvistusmenettelyä.
- Hankinnan tekevän shipperin on vahvistettava kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai klo 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ennen sen kapasiteettijakson ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jota kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö koskee.

Kummankin shipperin on suoritettava kapasiteettioikeuksien siirrosta maksu voimassa olevan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti. Maksut laskutetaan kuukausittaisessa laskussa.

4.1.1 Kapasiteettioikeuksien siirtopyynnössä ilmoitettavat tiedot

Kapasiteettioikeuksien siirtopyynnön on sisällettävä seuraavat tiedot:

- i) syöttöpiste, biokaasun virtuaalinen syöttöpiste, Inkoo LNG:n syöttöpiste, Hamina LNG:n syöttöpiste, ottopiste tai ottovyöhyke, jota pyydetty kapasiteettioikeuksien siirto koskee;
- ii) pyydetty kapasiteettijakso siirrettävälle kapasiteettioikeudelle;
- iii) pyydetyn kapasiteettioikeuksien siirron kapasiteettimäärä muodossa kWh/tunti;
- iv) shipperien osapuolitunnukset;
- v) onko shipper luovutuksen tekevä vai hankinnan tekevä shipper ja
- vi) ko. shipperien valtuuttamat yhteysosapuolet.

4.1.2 Kapasiteettioikeuksien siirron muuttaminen ja peruuttaminen

Shipperit voivat pyytää portaalissa tekemänsä kapasiteettioikeuksien siirron muuttamista tai peruuttamista ilmoittamalla tästä järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle. Pyyntö tehdään järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa. Muutos- tai peruutuspyynnön lähettäneen shipperin vastapuolen on vahvistettava muutos- tai peruutuspyyntö viimeistään klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai klo 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ennen sen kapasiteettijakson ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jota kapasiteettioikeuksien siirron peruuttamispyyntö koskee. Jos vastapuolen vahvistusta ei ole lähetetty em. määräaikaan mennessä, muutos- tai peruutuspyyntöä ei käsitellä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tarkastaa pyynnön yhteydessä, ettei kapasiteettioikeuksia hankkinut shipper ole tehnyt sellaisia hyväksytyjä nominaatioita, jotka estäisivät

kapasiteettioikeuksien siirron muutoksen tai peruuttamisen. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käsittelee muutos- tai peruutuspyynnön seuraavan arkipäivän kuluessa pyynnön vahvistamisesta.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija varaa oikeuden pidentää kapasiteettioikeuksien siirron muutos- ja peruutuspyyntöjen käsittelyaikaa poikkeustilanteissa. Tällaisessa tilanteessa shippereitä tiedotetaan sähköpostitse niihin osoitteisiin, jotka shipper on ilmoittanut yhteysosapuoliksi.

4.2 Kapasiteettioikeuksien siirtomenettely kolmannen osapuolen kapasiteettioikeuksien siirtoalustan kautta

Kapasiteettioikeuksien siirto kolmannen osapuolen tarjoaman kapasiteettioikeuksien siirtoalustan kautta toteutetaan klo 2.00 UTC (talviaikaan) tai klo 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ennen sen kapasiteettijakson ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jota kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö koskee. Vastuu kapasiteettioikeuksien siirrosta ilmoittamisesta on shipperillä riippumatta siitä, onko shipper valtuuttanut kolmannen osapuolen antamaan siirtoilmoituksia tämän puolesta.

4.3 Manuaalinen menettely kapasiteettioikeuksien siirtämiseksi

Kapasiteettioikeuksien manuaalista siirtomenettelyä voidaan käyttää menettelynä, jos kapasiteettioikeuksien siirtomenettely ei ole käytettävissä portaalin kautta. Kapasiteettioikeuksien manuaalisessa siirtomenettelyssä kapasiteettioikeuksien siirtämisen suorittaa luovutuksen tekevä shipper, joka lähettää aloitteen tekevänsä shipperinä kapasiteettioikeuksien siirtopyynnön järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle sähköpostitse. Aloitteeseen vastaavan shipperin on vahvistettava kapasiteettioikeuksien siirtopyyntö.

5 Pitkäaikaisen kiinteän kapasiteetin niukkuus (UIOLI) Imatran syöttöpisteessä

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on velvollisuus vetäytyä osittain tai kokonaan mistä tahansa alikäytetystä varatusta kapasiteetista kapasiteettisopimuksen ehtojen mukaisesti kestoaltaan vuoden ylittävissä syöttöpisteitä ja ottopisteitä koskevista sopimuksista, kun shipper ei ole myynyt tai tarjonnut kohtuullisin ehdoin käyttämätöntä kapasiteettiaan jälkimarkkinoilla ja muut shipperit ovat pyytäneet kiinteää kapasiteettia. Varattu kapasiteetti katsotaan systemaattisesti alikäytetyksi, jos shipper käyttää vähemmän kuin keskimäärin 80 % sopimuskapasiteetistaan 1. huhtikuuta – 30. syyskuuta ja 1. lokakuuta – 31. maaliskuuta ja ei ole pystynyt toimittamaan tähän asianmukaista perustetta.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on säännöllisesti toimitettava valvontaviranomaiselle kaikki tarvittavat tiedot, jotta tämä voi seurata sitä, missä määrin sellainen sopimusperusteinen kapasiteetti on käytössä, jota koskevan sopimuksen tosiasiallinen sopimuskausi on yli vuosi tai jonka käyttö jakautuu vähintään kahdelle vuodelle jakautuville toistuville vuosineljänneksille.

5.1 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan suositus käydä jälkimarkkinakauppaa

Jos shipper (kapasiteettia pyytävä shipper) ottaa yhteyttä järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja perustelee, ettei ole pystynyt hankkimaan kapasiteettia kohtuullisin ehdoin ensi- ja jälkimarkkinoilta, järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kaikille shippereille mahdollisesta kapasiteetin niukkuustilanteesta. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on lähetettävä kaikille shippereille ilmoitus sisältäen seuraavat tiedot:

- a) kapasiteettia pyytävän shipperin pyytämän kapasiteetin määrä;
- b) aikajakso, jota varten kapasiteettia pyytävä shipper on yrittänyt turhaan ostaa pyytämäänsä kapasiteettia ja hinta, jolla pyydettyä kapasiteettia tarjoudutaan ostamaan; ja
- c) tieto, että kaikki shipperit, joilla on varattuna sellaista ylimääräistä kapasiteettia, jonka kapasiteettia pyytävä shipper voisi käyttää, voivat tarjota ko. kapasiteettia tätä pyytävälle shipperille kapasiteettioikeuksien siirtomenettelyn kautta kymmenen (10) arkipäivän kuluessa.

5.2 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan selvitys shippereiden vaatimuksista

Jos kapasiteettia pyytävä shipper ei ole saanut tarvitsemaansa kapasiteettia yhdeltä tai useammalta muulta shipperiltä 15 arkipäivän kuluttua pyynnön lähettämisestä kohdan 5.1 mukaisesti, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ottaa yhteyttä muihin shippereihin ja pyytää, että ne raportoivat tosiasiallisen kapasiteettitarpeensa niinä kapasiteettijaksoina ja siinä pisteessä tai vyöhykkeellä, jota kapasiteettia pyytävän shipperin pyyntö koskee. Tässä tilanteessa muut shipperit liittävätkö kopion mahdollisista tekemistään tarjouksista kapasiteettia pyytävälle shipperille.

Muiden shippereiden on toimitettava pyydetty tiedot viimeistään 10 arkipäivää em. pyynnön vastaanottamisen jälkeen. Jos pyydettyjä tietoja ei vastaanoteta tämän aikarajan puitteissa, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija arvioi ko. shipperin kapasiteettitarpeen perustuen ko. shipperin keskimääräisiin toteutuneisiin siirtomääriin viimeisten 12 kuukauden aikana.

5.3 Pakollinen kapasiteettioikeuksien siirto

Jos yksi tai useampi muu shipper ei voi osoittaa todellista tarvetta kaikkeen tai osaan varaamastaan kapasiteetista, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija aloittaa pakollisen kapasiteettioikeuksien siirron.

Järjestelmävastaava voi käynnistää pakollisen kapasiteettioikeuksien siirron edellä esitetystä tilanteesta silloin, jos:

- a) ko. shipper ei ole tarjonnut lainkaan ylijäämäkapasiteettia kapasiteettia pyytävälle shipperille; tai
- b) kapasiteettioikeuksien siirrosta tarjottu hinta ylittää järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tarjoaman hinnan ja katsotaan kohtuuttomaksi.

Hinta katsotaan kohtuuttomaksi, jos se ylittää kapasiteettioikeuksiaan siirrettäväksi tarjonneen shipperin kohtuulliset vaihtoehtoiskustannukset. Vaihtoehtoiskustannuksilla tarkoitetaan shipperin riskiä tasepoikkeaman kustannuksista, jotka syntyvät, jos shipper ei pysty täyttämään velvoitteitaan, jos tällä olisi kapasiteettioikeuksien siirtosopimus kapasiteettia pyytävän shipperin kanssa.

Arviossaan, onko shipperillä todellista tarvetta varaamalleen kapasiteetille, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ottaa huomioon seuraavat tarpeet:

- a) shipperin kapasiteetin tarve kaasutoimituksille Suomen ottovyöhykkeelle; ja
- b) shipperin kapasiteetin tarve shippereille vierekkäisessä järjestelmässä.

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo, että yksi muista shippereistä (kapasiteettioikeuksia luovuttava shipper) ei ole edellä esitettyjen kriteerien perusteella osoittanut todellista tarvetta varaamalleen kapasiteetille, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on velvollisuus käynnistää pakollinen kapasiteettioikeuksien siirto järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle tällaisen kapasiteetin jälleenmyymiseksi kapasiteettia pyytävälle shipperille seuraavin ehdoin:

- a) kapasiteettioikeuksien siirto koskee varattua kapasiteettia, jonka katsotaan olevan kapasiteettioikeuksia luovuttavalle shipperille ylimääräistä kohdan 5.2 mukaisesti suoritettun selvityksen perusteella;
- b) järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija korvaa siirrettävät kapasiteettioikeudet niistä luopuvalle shipperille hintaan, joka on esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa vuosijakaisuuksien kapasiteeteille; ja
- c) kapasiteettia pyytävällä shipperillä on velvollisuus ostaa kapasiteetti järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta kuukausi- tai vuosituotteena järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti.

6 Kapasiteetin ylittävien nominaatioiden ja mitattujen määrien käsittely

Nominointimenettelyt on määritetty Energiaviraston vahvistamassa Sääntökäsikirjassa.

Jos shipperin hyväksytty nominaatio ylittää shipperin yhteenlasketun kapasiteetin Inkoo LNG:n syöttöpisteessä, shipper on velvollinen maksamaan ylittävästä osasta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukainen kapasiteetin ylitysmaksu.

Jos toimitusmäärä biokaasun syöttöpisteistä tai ottovyöhykkeellä ylittää biokaasun virtuaalista syöttöpistettä tai ottovyöhykettä koskevien kapasiteettisopimusten yhteenlasketun määrän, shipper on velvollinen maksamaan ylittävästä osasta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukainen kapasiteetin ylitysmaksu.

7 Priorisointi kiinteän ja keskeytyvän kapasiteetin kesken

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on priorisoitava kiinteät kapasiteettisopimukset keskeytyviin nähden.

Jos useat shipperit ovat hankkineet keskeytyvää kapasiteettia ja kaikkien shipperien yhteenlasketut nominaatiot ylittävät tarjolla olevan kiinteän kapasiteetin, eri shipperien toimittamien nominaatioiden välinen prioriteetti määräytyy ko. shipperien keskeytyvien kapasiteettisopimusten aikaleiman perusteella sen jälkeen, kun nominaatiot on ensin jaettu kiinteille kapasiteettisopimuksille. Keskeytyvät kapasiteettisopimukset, jotka ovat olleet voimassa aiemmin, on priorisoitava myöhemmin solmittuihin verrattuna.

Jos kahden tai useamman nominaation kohdalla keskeytyvillä kapasiteettisopimuksilla on sama aikaleima, pienennetään näitä nominaatioita pro rata eli ilmoitettujen määrien suhteessa toisiinsa, ellei kaikkia samalla prioriteettitasolla käsiteltäviä nominaatioita pienennetä nollaan. Vapaana olevan siirtokapasiteetin jakaminen pro rata –periaatteella keskeytyvää kapasiteettia omaavien shippereiden välillä perustuu shippereiltä viimeisimpänä vastaanotettuihin nominaatioihin ja renominaatioihin.

Nominaatioiden jakaminen pro rata keskeytyvälle kapasiteetille ei ole sitovaa ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on hyväksynyt sellaisenaan tai pienennettynä viimeisen mahdollisen kiinteisiin kapasiteettituotteisiin kohdistuvan renominaation kaasutoimituspäivän toimitustunnille. Keskeytyvää kapasiteettia koskevaa siirtoverkonhaltijan hyväksymää nominaatiota, jonka shipper on saanut aiemmin kuin yksi tunti ennen kaasutoimitustuntia, voidaan muuttaa siirtoverkonhaltijan toimesta.

8 Siirtopalvelun rajoitukset ja keskeytykset

8.1 Vika- ja häiriötilanteet

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus pakottavissa tilanteissa (suunnittelemattomat keskeytykset) tilapäisesti keskeyttää kaasun siirto tai rajoittaa sitä, mikäli se on tarpeellista kaasun siirtoon tarvittavien laitteiden tarkastuksen, korjauksen, huollon, muutostyön tai muun vastaavan toimenpiteen suorittamiseksi. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vapautuu kokonaan tai osittain velvollisuuksistaan vastaanottaa ja siirtää maakaasua siinä määrin kuin tämä on välttämätöntä em. toimenpiteiden suorittamiseksi. Keskeytystilanteessa shipperin suorittamaa kiinteän kapasiteetin kapasiteettimaksua alennetaan kyseiseltä ajanjaksolta samassa suhteessa kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on keskeyttänyt shipperin hankkimaa kiinteää kapasiteettia.

8.2 Siirtoverkon huollot, korjaukset ja muutostyöt

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on julkaistava suunnitellut keskeytykset vähintään 42 päivää etukäteen. Suunniteltujen keskeytysten osalta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on sovittava kaasun siirtokeskeytyksestä niiden shipperien kanssa, joita siirtokeskeytyksellä tulisi koskemaan.

8.3 Rajoitettu kapasiteetti

Mikäli koko siirtoverkon tai sen osan kapasiteetti on rajoittunut väliaikaisesti teknisistä tai toiminnallisista syistä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on velvollinen viipymättä ilmoittamaan kaikille shippereille rajoitetusta kapasiteetista. Tällaisessa tilanteessa kukin shipper, jota rajoitus koskee, on velvollinen rajoittamaan kaasun siirtoa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ilmoituksen mukaisesti samassa suhteessa, mutta kuitenkin siten, että suojattujen asiakkaiden toimitukset ovat etusijalla.

Mikäli shipper ei noudata järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasun syötön tai oton rajoittamista tai keskeyttämistä koskevaa määräystä, shipper on velvollinen maksamaan kapasiteetinylitysmaksun järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan määräyksen ylittävästä maakaasumäärästä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti.

9 Maksut ja laskutus

Maakaasun määränjakoa käytetään shipperin siirtopalveluja koskevien maksujen määräytymiseen siirtoverkossa.

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus periä shipperiltä tämän käyttämistä siirtopalveluista maksuja kulloinkin voimassa olevan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnaston mukaisesti.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmäpalveluihin ja kapasiteettisopimukseen liittyvien maksujen laskutuskausi on kaasukuukausi.

Shipperin solmimiin kapasiteettisopimukseen liittyvät kiinteät maksut laskutetaan laskutuskausittain etukäteen vuosi-, neljännesvuosi- ja kuukausituotteiden osalta. Shipperin solmimiin kapasiteettisopimukseen liittyvät kiinteät maksut laskutetaan laskutuskausittain jälkikäteen päivä- ja päivänsisäisten kapasiteettituotteiden osalta. Kapasiteetin käyttämättä jättäminen ja kapasiteettioikeuksien siirto eivät vapauta shipperiä kapasiteettisopimukseen liittyvien kiinteiden maksujen maksamisesta.

Shipperin toimitettuihin maakaasumääriin perustuvat muuttuvat maksut laskutetaan laskutuskausittain jälkikäteen, kun asianomaisen laskutuskauden lopullinen taseselvitys on suoritettu.

Kaikkien laskujen maksuaika on neljätoista (14) päivää laskun päiväyksestä. Ylijalalta peritään kulloinkin voimassa oleva yleisen korkolain mukainen viivästyskorko.

Mikäli shipperin heikentyneestä taloudellisesta tilanteesta johtuen (usein toistuvat maksuviiveet ja vakuudet on joko käytetty tai niitä ei ole asetettu) järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo, että sillä on perusteltua aiheutta epäillä saataviensa täyden suorituksen vaarantuvan, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus muuttaa laskutuskäytäntö ennakkolaskutukseen perustuvaksi. Ennakkolaskutuksen laskutuskausi voi olla lyhyempi kuin

kaasukuukausi. Ennakkolaskutettavat summat perustuvat shipperin voimassa oleviin kapasiteettisopimuksiin.

10 Ylivoimainen este

Ylivoimainen este tarkoittaa sopimusten (kapasiteettisopimukset ja Shipperin ja traderin puitesopimus) solmimisen jälkeen syntyviä poikkeavia olosuhteita, jotka ovat järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai shipperin toimivallasta riippumattomia edellyttäen, että edellä mainittu osapuoli on noudattanut kohtuullista huolellisuutta. Näitä poikkeavia olosuhteita ei ole voitu ottaa sopimusten solmimisen yhteydessä kohtuudella huomioon ja jotka voimassaoloaikanaan tai sen jälkeen estävät tai huomattavasti vaikeuttavat siirtopalveluun perustuvien veloitteiden täyttämistä ja joiden tuottamaa haittaa ei voida kohtuudella estää tai poistaa tai se olisi taloudellisesti kohtuutonta.

Ylivoimainen este voi johtua esimerkiksi seuraavista syistä:

tulipalo, räjähdys, tulva, maanjäristys, viranomaisten määräykset, sota tai liikekannallepano, odottamattomat laajat sotilaskutsunnat, takavarikko, tuontikielto, maakaasun ulkomaisen toimittajan ylivoimainen este, valuuttarajoitukset, pandemia, käyttövoiman rajoitukset, yleinen raaka- tai tarveainepula, vuoto maakaasuputkessa, lakko, työseikkaus tai muu järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai shipperin määräysvallan ulkopuolella oleva olosuhde.

Varojen puutetta ei katsota ylivoimaiseksi esteeksi.

10.1 Ylivoimaisen esteen yleiset seuraukset

Mikäli järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tai shipper on ylivoimaisesta esteestä johtuen kokonaan tai osittain kykenemätön täyttämään sopimuksen (kapasiteettisopimukset tai puitesopimus) mukaisia veloitteitaan, kyseisen osapuolen kyseiset sopimusveloitteet keskeytyvät niin pitkäksi aikaa ja siinä laajuudessa kuin este on voimassa. Esteen kohteeksi joutunut osapuoli ilmoittaa ylivoimaisesta esteestä viipymättä toiselle osapuolelle ja toimittaa näille lisäksi kohtuullisessa ajassa kirjallisesti yksityiskohtaisen selvityksen ylivoimaisesta esteestä ja sen arvioidusta kestosta.

Ylivoimaiseen esteeseen vetoavan osapuolen tulee pyrkiä jatkamaan veloitteidensa täyttämistä niin pian kuin voidaan kohtuudella vaatia edellyttäen, että tämä on mahdollista ilman kohtuuttomia kuluja.

11 Vahinkojen korvaaminen

Maakaasumarkkinalain 16 §:n mukaisesti järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on kohtuullista korvausta vastaan myytävä maakaasun siirtopalveluja verkkonsa käyttäjille maakaasuverkkonsa siirtokyvyn rajoissa. Siirtovelvollisuuden edellytyksenä on, että siirrettävän maakaasun verkkoon syötön ja verkosta oton mittaus on etäluentajärjestelmän piirissä.

Joka 16 §:n siirtovelvollisuutta tai 80 §:n maakaasun jakelun tai maakaasun toimituksen keskeyttämistä loppukäyttäjistä johtuvasta syystä koskevan säännöksen vastaisella menettelyllä aiheuttaa toiselle vahinkoa, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja shipper ovat velvollisia korvaamaan toisilleen vain sellaiset välittömät vahingot, jotka johtuvat vahingon aiheuttaneen osapuolen tahallisuudesta tai tuottamuksesta. Kumpikaan osapuoli ei ole velvollinen korvaamaan toiselle osapuolelle mahdollisesti aiheutuneita välillisiä tai epäsuoria vahinkoja.

Osapuoli, johon mahdollinen vahinko kohdistuu, on velvollinen välittömästi ryhtymään kaikkiin tarvittaviin kohtuullisiin toimenpiteisiin, jotka edesauttavat vahingon estämistä tai rajoittamista. Mikäli hän tämän laiminlyö ja vahinko tästä johtuen suurenee, vastaa hän vahingosta tältä osin itse.

Siinä tapauksessa, että syntyy vahingonkorvausvelvoite kolmannelle osapuolelle, on kumpikin osapuoli vastuussa omien työsuoritteidensa tai laitteidensa aiheuttamista vahingoista.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole vastuussa virheistä markkinaosapuolirekisterin tiedoissa, esteistä päästä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sähköisiin järjestelmiin, virheistä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sähköisissä järjestelmissä olevien tietojen säilytyksessä tai häiriöistä mm. rekisterien ylläpitoon käytetyissä sähköisissä järjestelmissä, ellei kyseessä ole järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tahallisuudesta tai tuottamuksesta johtuva virhe.

11.1 Vahinkojen korvaaminen kapasiteettisopimukseen ja kapasiteettioikeuksien siirtoon liittyen

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja shipper eivät ole vastuussa kapasiteettisopimukseen ja kapasiteettioikeuksien siirtoon liittyvistä vahingoista, ellei vahingon osoiteta aiheutuneen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tai shipperin tai tämän toimeksiannosta toimivan tuottamuksesta, jota ei voida pitää vähäisenä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja shipper eivät ole vastuussa toisilleen epäsuorista tai välillisistä vahingoista, kuten esimerkiksi saamatta jääneestä voitosta tai osapuolen kolmannelle osapuolelle maksamista vahingonkorvauksista eikä muistakaan seurannaisvahingoista, ellei vahinkoa ole aiheutettu tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella taikka salassapitovelvoitteen rikkomisella.

Kun kapasiteettisopimus päättyy shipperin olennaisen kapasiteettisopimukseen liittyvän sopimusrikkomuksen vuoksi, shipper on velvollinen korvaamaan tästä aiheutuneet vahingot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle.

Mikäli järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kapasiteettirajoituksista johtuen ei kykene täyttämään kapasiteettisopimusten sisältämien kiinteiden kapasiteettituotteiden mukaisia velvoitteitaan joko kokonaan tai osittain järjestelmävastaavasta siirtoverkonhaltijasta johtuvasta syystä, shipperin kapasiteettisopimukseen liittyvien kiinteiden kapasiteettituotteiden kapasiteettimaksuja alennetaan vastaavasti joko kokonaan tai osittain kyseiseltä ajanjaksolta.

Pakollisen kapasiteettioikeuksien siirron tapauksessa kapasiteettioikeuksia siirtävä shipper ei voi vaatia korvauksia, ellei järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ole tahallisesti ja olennaisesti rikkonut tarvittavan kapasiteettimäärän arviointia koskevia kriteerejä.

11.2 Laatupoikkeamien käsittely

Mikäli shipper saa tiedon tai havaitsee, että shipperin siirtoverkon syöttöpisteestä toimitettavaksi tarjoama kaasu ei mahdollisesti täytä asetettuja laatuvaatimuksia, shipperin tulee ilmoittaa tästä välittömästi järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja sisällyttää ilmoitukseen tiedot laatupoikkeaman odotetusta laajuudesta, luonteesta ja kestosta sekä muut merkitykselliset tiedot.

Mikäli shipperin siirtoverkon syöttöpisteestä toimitettavaksi tarjoama kaasu ei täytä tai sen ei odoteta täyttävän laatuvaatimuksia, järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus kieltäytyä ilman ennakoilmoitusta kokonaan tai osittain vastaanottamasta ja siirtämästä kaasua. Kaasun siirto voi alkaa, kun kaasun on todennettu täyttävän asetetut laatuvaatimukset.

Niiden tuntien tai kaasutoimituspäivien osalta, jolloin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kieltäytyy kokonaan tai osittain kaasuerän vastaanottamisesta ja siirrosta, shipperin mahdollisista nominaatioista (ja määränjaoista, jos ne perustuvat nominaatioihin) kyseisessä syöttöpisteessä vähennetään hylättyä kaasuerää vastaava määrä.

Mikäli järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtoverkon ottopisteessä shipperille luovutettavaksi tarkoitettu kaasu poikkeaa asetetuista laatuvaatimuksista, shipperillä on oikeus kieltäytyä vastaanottamasta laadultaan poikkeavaa kaasuerää ja osapuolten välillä neuvotellaan vahingonkorvauksesta.

Mikäli järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtoverkon ottovyöhykkeelle luovuttama kaasu ei täytä asetettuja laatuvaatimuksia ja shipperin siirtoverkon loppukäyttäjien käyttöpaikat ottavat verkosta kyseistä kaasua osapuolten välillä neuvotellaan vahingonkorvauksesta.

12 Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehtojen muutokset

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on julkaistava päivitetty Siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehdot viimeistään yksi (1) kuukausi ennen päivitettyjen ehtojen voimaantuloa.